Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 607474
Zaaknummer: 788974

Houten, 24 januari 2023

gemeente Houten

Onderwerp:
Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Werk en Inkomen Lekstroom

Beslispunten:

1. De Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom te wijzigen overeenkomstig bijgaand Wijzigingsbesluit.
2. Op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid Wet gemeenschappelijke regelingen, toestemming te verlenen aan het college en de burgemeester om eveneens te besluiten tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom overeenkomstig bijgaand Wijzigingsbesluit.

Samenvatting

De Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) voert sinds 2013 de Participatiewet uit voor de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik en Nieuwegein. Dit vond de eerste jaren van het bestaan van WIL plaats in haar vestiging in Nieuwegein. Sinds 2019 is een deel van de taken op het gebied van re-integratie en participatie bij de gemeenten in lokale werkteams ondergebracht. WIL levert het grootste deel van de medewerkers voor deze lokale werkteams. De aansturing gebeurt door een leidinggevende van de betreffende gemeenten. Middels jaarplannen geven de colleges van de gemeenten focus en prioriteiten mee aan de lokale werkteams.
De wijze waarop deze lokale werkteams functioneren is in 2021 geëvalueerd en vervolgens is besloten de nieuwe werkwijze te formaliseren en op te nemen in de gemeenschappelijke regeling.
Dit voorstel gaat over de formalisering van de gemeentelijke besluitvorming in de Gemeenschappelijke regeling WIL.

Aanleiding

Eind 2021 heeft u ingestemd met de evaluatie van de Innovatieagenda WIL/Gemeenten 2019/2021. Op basis van de bereikte positieve resultaten besloot u het werken met de lokale werkteam definitief te maken.

De lokale werkteams worden voor de uitvoering van re-integratie en participatieondersteuning aangestuurd door de gemeente zelf. Alle overige taken rond de uitvoering van de Participatiewet worden uitgevoerd in de Gemeenschappelijke regeling Werk Inkomen Lekstroom. Om dit genomen besluit te formaliseren ligt nu een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voor ter besluitvorming.

De Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom is in 2013 van start gegaan. Alle taken rondom re-integratie en participatie werden regionaal vormgegeven, waarbij beleidsmatig de focus werd gelegd op het ondersteunen van het werkfitte en kansrijke deel van inwoners met bijstand, gericht op uitstroom uit de bijstand. De beleidskeuze van de deelnemende gemeenten is nadien gewijzigd. De gemeenten willen de re-integratie en participatie dichter bij huis organiseren.
Dit is vormgegeven in lokale werkteams en hier is sinds 2019 ervaring mee opgedaan. De nieuwe werkwijze is in 2021 geëvalueerd en de gemeenten hebben besloten deze werkwijze te formaliseren en op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Daarbij is gekozen voor een hoofdscenario waarbij de gemeenten rechtstreeks – via de door hen aan te wijzen teamleiding – sturing en focus geven aan de werkzaamheden van hun eigen lokaal werkteam.

In de voorbereiding voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling zijn vier varianten bekeken voor de toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de bij de Participatiewet uit te voeren re-integratietaken. In bijlage 5 worden deze toegelicht, met de hierbij gemaakte afweging voor het nu voorliggende voorstel.

Beoogd effect

De gemeenschappelijke regeling wordt aangepast aan de situatie dat iedere deelnemende gemeente een deel van de re-integratie- en participatiedienstverlening in de eigen gemeente wil vormgeven en daarin zelf sturing en focus wil aanbrengen.

In de wijziging van de gemeenschappelijke regeling is verder opgenomen dat de GR WIL een rechtspersoon kan oprichten t.b.v. het inrichten van een detacheringsfaciliteit. Ook is een wijziging aangebracht voor de besluitvorming bij het staken van stemmen. Tevens wordt in de wijziging van de regeling een aantal juridisch technische onderdelen geactualiseerd.

Argumenten per beslispunt

1.1 In het najaar van 2021 heeft u kennisgenomen van de Eindrapportage evaluatie Innovatieagenda van 7 september 2021 (raadsvergadering 23 november 2021).

In het najaar van 2021 heeft u kennisgenomen van de *Eindrapportage evaluatie Innovatieagenda van 7 september 2021.* U hebt daarbij besloten het werken met lokale werkteams te formaliseren en op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Daarbij is gekozen voor een hoofdscenario waarbij de gemeenten rechtstreeks – via de door hen aan te wijzen teamleiding – sturing en focus geven aan de werkzaamheden van hun eigen lokaal werkteam. Dit is de keuze voor hoofdscenario D, zoals uitgewerkt in genoemde eindrapportage.

1.2 De voorgestelde wijziging geeft de grootste mate van duidelijkheid over waar de verantwoordelijkheden liggen.

In de voorbereiding voor de wijziging van de GR zijn vier varianten bekeken voor de toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de bij de Participatiewet uit te voeren re-integratietaken. In bijlage 5 worden deze nader toegelicht, met de hierbij gemaakte afweging voor het nu voorliggende voorstel.
De re-integratietaken worden benoemd in artikel 7, lid 1 onder a van de Participatiewet. Een deel van de taken die horen bij de uitvoering van dit artikel blijven bij WIL (denk aan Poort, begeleiding op werk, jongerenloket, WGSP) en een deel verschuift naar de gemeenten (denk aan het voeren van gesprekken door werkcoaches en het verstrekken van re-integratievoorzieningen). Dit betekent ook dat de gemeente voor de hierbij genomen besluiten de beschikkingen vaststelt. De gemeenten werken het deel waarvoor zij verantwoordelijk zijn op het gebied van werk uit in jaarplannen. De jaarplannen van de lokale werkteams bevatten de doelen en prioriteiten, die de betreffende gemeente met behulp van het lokaal werkteam gaat uitvoeren in dat betreffende jaar. Het plan bevat tevens een begroting van financiële middelen die die gemeente inzet om deze doelen te bereiken.

2.1. Zonder toestemming van de raad mogen het college en de burgemeester de gemeenschappelijke regeling niet wijzigen.

Op grond van artikel 1, lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) dient de gemeenteraad toestemming te geven voor de wijziging van een GR. Omdat er bij de GR WIL ook raadsbevoegdheden worden overgedragen moet de raad zich in dit geval zowel een inhoudelijk oordeel vormen over het wijzigingsbesluit als toestemming geven aan het college en de burgemeester.

2.2. Het recht of het algemeen belang verzet zich niet tegen de wijziging.

De raad kan de toestemming op grond van artikel 1, lid 4 Wgr alleen weigeren op grond van strijd met het recht of het algemeen belang. Van geen van beide is sprake.

Kanttekeningen

1.1 Er moet nog een aantal uitvoeringsaspecten worden onderzocht

Als gevolg van het besluit om scenario D te volgen, waardoor gemeenten op onderdelen ook zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen, vragen ook een aantal uitvoeringsaspecten aandacht. Dit betreft o.a. het vormgeven van de beschikkingen die het lokaal werkteam af moet geven, de afhandeling van klachten, bezwaar en beroep, de regeling voor gegevensbescherming, interne controle, archivering en de communicatie naar inwoners die gebruik maken van de lokale werkteams. Deze punten zijn inmiddels op hoofdlijnen uitgewerkt, zoals hierna wordt toegelicht. Na de besluitvorming worden deze punten verder uitgewerkt.

De raad heeft de bevoegdheid de gemeenschappelijke regeling vast te stellen. Het college heeft daarna de bevoegdheid om de uitvoering te regelen. Deze uitvoeringsaspecten krijgen aandacht in de regionale samenwerkingsafspraken tussen WIL en de gemeenten. Op deze samenwerkingsafspraken zal ook bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden door colleges en het bestuur van de GR WIL.

A. Inrichting interne controle besteding participatiegelden

Hierover worden uitvoeringsafspraken gemaakt met o.a. de accountant. Deze hebben geen effect op het nu ter besluitvorming voorliggend wijzigingsvoorstel.

B. Archivering;

Hierover worden uitvoeringsafspraken gemaakt. Deze hebben geen effect op het nu ter besluitvorming voorliggend wijzigingsvoorstel.

C. Gegevensbescherming;

Bij de uitwerking van het besluit voor wijziging van de GR WIL heeft de gegevensbescherming extra aandacht nodig. Dit vanwege het grote belang dit ook goed te regelen. Dit is immers de basis van vertrouwen dat inwoners, vaak uit de zeer kwetsbare groepen, in de gemeenten en in de GR WIL moeten kunnen hebben als het gaat om de omgang met hun persoonlijke gegevens.
Door de wijziging van de GR WIL ontstaat de situatie dat zowel de gemeente als WIL taken uitvoeren voor de Participatiewet. In het belang van de betrokken inwoners moeten zij hierin onderling zeer nauw met elkaar moeten samenwerken. Dit betekent dat er over en weer ook gegevens moeten worden uitgewisseld en gedeeld. Hiermee ontstaat een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor deze gegevens die nauwkeurig verder moet worden uitgewerkt. Door de functionarissen gegevensbescherming is er aandacht voor de risico's die daarmee ontstaan. Daarvoor moet ook een zogeheten DPIA (gegevensbeschermings-effectbeoordeling) worden uitgevoerd. Met de functionarissen gegevensbescherming is besproken welke nieuwe risico's in deze samenwerking worden gezien. Deze risico's zijn in de kern het effect van de gekozen samenwerkingsvorm en kunnen niet of maar gedeeltelijk worden weggenomen. Aanwezige risico's kunnen met maatregelen worden weggenomen, beperkt of moeten worden geaccepteerd. Bij de gekozen samenwerkingsvorm moeten deze risico's grotendeels dus worden geaccepteerd. Veel van deze risico's zijn dus blijvend en kunnen niet of niet volledig worden weggenomen. Om de risico's volledig in beeld te hebben en om hierbij passende (risicobeperkende) maatregelen uit te kunnen werken is de uitvoering van een DPIA opgestart, gericht op afronding in de eerste helft van 2023.

D. Klachtafhandeling;

Het gaat hier om de afspraak door wie klachten over medewerkers van het lokale werkteam worden afgehandeld. Het gaat om klachten over de bejegening in de dienstverlening, die onder verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen. Deze klachten worden daarom per gemeente conform de eigen procedure afgehandeld. In de afgelopen drie jaar waren er circa 20 klachten betrekking hebbend op de lokale werkteams van de vier gemeenten (Nieuwegein [10], Houten [4], IJsselstein [5] en Lopik [2]). Deze klachten moeten dus door de gemeenten worden behandeld, wat hier een toename van het aantal te behandelen klachten betekent.
Er is desgewenst ondersteuning vanuit WIL voor de klachtenbehandeling beschikbaar. In individuele gevallen kan er ook een samenloop zijn tussen klachten en zaken die in bezwaar of beroep moeten worden behandeld. Hierbij is het van belang dat er goede afstemming moet plaatsvinden tussen de gemeente en WIL.

E. Proces van bezwaar en beroep;

Dit betreft bezwaar tegen beslissingen als het gaat om het wel of niet toekennen van re-integratie en participatievoorzieningen, conform artikel 7, lid 1 onder a van de Participatiewet. In de afgelopen drie jaar is er geen bezwaar op dit soort beslissingen ingediend. Tussen de gemeenten en WIL is afgesproken dat bezwaren i.v.m. de vereiste juridische kennis over de Participatiewet door WIL zullen worden behandeld, waarbij de beslissing op het bezwaar voor deze beslissingen bij de gemeente ligt. Hierbij geldt overigens ook dat in de huidige gemeentelijke verordeningen bezwaarbehandeling de Participatiewet is uitgesloten. De commissies bezwaarschriften hebben op grond hiervan ook geen bevoegdheid om bezwaarschriften tegen besluiten op grond van de Participatiewet te behandelen.

F. Communicatie richting cliënten.

Na de besluitvorming over dit wijzigingsvoorstel wordt er ook extra aandacht besteed aan de communicatie naar cliënten over de rol van het lokale werkteam en de rol van WIL. Er gaat in de communicatie en brieven en beschikkingen naar cliënten gewerkt worden met briefpapier met dubbele logo's. Dit maakt de communicatie naar cliënten eenvoudiger en eenduidiger. Anders zou een deel van de brieven op briefpapier van de gemeente moeten en een ander deel steeds op briefpapier alleen van WIL. Dit is voor cliënten makkelijk verwarrend. Door een gezamenlijk logo wordt daarbij ook de samenwerking van de gemeenten en WIL benadrukt.

Participatie

De cliëntenraad WIL en de lokale werkgroep bestaanszekerheid van de Adviesraad Sociaal Domein zijn actief betrokken geweest bij de voorstellen rondom de innovatieagenda en de besluitvorming hierover eind 2021. Dit is de formele vertaling van die besluitvorming.

Financiën en formatie

Er zijn geen directe extra kosten gemoeid met deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Voor de implementatie van de Innovatieagenda hebben de gemeenten eind 2021 middelen ter beschikking gesteld. Deze middelen zijn toereikend om de nog te maken implementatiekosten voor 2023 op te vangen. Bij behandeling van de jaarrekening 2022 van WIL zal het voorstel worden gedaan de resterende implementatiemiddelen naar 2023 over te hevelen. Ook de kosten voor het uitvoeren van een gezamenlijke DPIA en de maatregelen die daaruit voortkomen zullen in 2023 uit dit budget worden betaald.

Hierbij is onzeker of er uit de DPIA verbeteringen volgen die leiden tot extra structurele kosten voor de gemeenten en/of de GR WIL. Wel kunnen er (beperkt) extra kosten bij de gemeenten ontstaan, zoals bijvoorbeeld bij het zelf uitvoeren van de klachtenbehandeling. Indien noodzakelijk zal over deze extra kosten dan een voorstel aan de raden worden voorgelegd

Communicatie

Na besluitvorming zal de gewijzigde gemeenschappelijke regeling door de gemeente Nieuwegein bekend worden gemaakt in het door het gemeentebestuur uitgegeven gemeenteblad (artikel 26 Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel II, lid 3 van het hierbij voorliggende wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Werk en Inkomen Lekstroom). De gemeente Nieuwegein publiceert voor de hele regio.

Voortgang

Het besluitvormingsproces in de gemeenten verloopt in de volgende stappen:

- Elk college en elke burgemeester van de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik en Nieuwegein vormt zich een oordeel over het voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling en besluit de raad toestemming te vragen om te mogen instemmen met dit voorstel.
- Elke raad van de vier gemeenten vormt zich een oordeel over het voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling en neemt ook een besluit over de verzoeken van college en burgemeester om toestemming.
- Na verkregen toestemming van de raden besluiten de colleges en burgemeesters tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom.
- Na besluitvorming in de vier gemeenten zal het AB van WIL vaststellen of de vereiste unanimiteit (voor de artikelen 5, 7 en 19), dan wel dat een gewone meerderheid (overige artikelen) behaald is.
- Daarna verzorgt het college van de gemeente Nieuwegein de bekendmaking van de wijziging voor de hele regio in het Gemeenteblad en stelt zij Gedeputeerde Staten van de wijziging in kennis.

Evaluatie

De GR-wijziging wordt niet geëvalueerd. Met de werkwijze met lokale werkteams is gedurende een langere periode geëxperimenteerd. Op basis van de evaluatie heeft uw raad eerder besloten het werken met lokale werkteams definitief te maken. Dit besluit regelt de formalisering hiervan.

Houten, 24 januari 2023
Houten,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G.P Isabella

Bijlagen

Bijlage 1: Voorstel wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (GR WIL)
Bijlage 2: Toelichting bij wijzigingsbesluit GR WIL
Bijlage 3: Geconsolideerde tekst GR WIL na wijziging
Bijlage 4: Was Wordt/overzicht GR wijziging
Bijlage 5: Toelichting afweging gekozen variant wijzigingsvoorstel
Bijlage 6: Uitwerkingsstappen bij besluit wijziging GR WIL

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Sander Bos
2e PoHo:

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 607474

Onderwerp
Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Werk en Inkomen Lekstroom

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 24 januari 2023 gelezen en besluit:

1. De Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom te wijzigen overeenkomstig bijgaand Wijzigingsbesluit.
2. Op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid Wet gemeenschappelijke regelingen, toestemming te verlenen aan het college en de burgemeester om eveneens te besluiten tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom overeenkomstig bijgaand Wijzigingsbesluit.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 14 maart 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

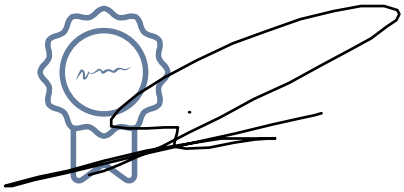

G.P. Isabella